

(Hekayə)

Dostları onu çok isteyir. O da dostlarını. Hərdən danır onlarsız. Amma gəlib görmür heç birini...

Coxandır başqa şəhərde yaşayır. Öz şəhərinə ilə bir dəfə baş çəkir. O da dost-tanışa xəber vermədən. Səhər təyyarədən düşür, axşam minib geri uçur. Xanımından başqa hamı itib onu bu şəhərdə. Elə şəhəri de. Amma çox doğmadır şəhəri ona. Elə ona görə çox ləngimir ki, birdən yapışib buraxmaz özündən. Toya-bayrama çağırın olanda da gəlmir. Axiñci yiğinçadan iki gün sonra tərk edib şəhərini...

Heç unudulası yiğinçaq deyildi. Hamı kimi o da şiq geyinmişdi. Qara kostyum, qıç köynək, qara qalstuk, döş cibdə ağ dəsmal, geri daramış yağılı qara saçlar, qızıl qol saatı, qızıl nişan üzüyü, bərq vuran qara çəkmələr. Hamidan gec getmişdi məclisə...

Restorana girən kimi banket zalına keçib döşəmədən bir pille hündür səhnəyə qalxdı, ellərini havada yelleyərək hamını salamladı. Pərakəndə düzül-

İllqar Rəsul

müş dairəvi masaların etrafından gurlutlu alqışlar, qadın-kisi səslerində "bravo" qışqırqları bir-birinə qarışırıb səhnəyə axdi. Fit çalanlar da oldu. Geliş stekan-daki suyu daşıran son dəmlə olmuşdu sanki. Gözə görünməyi ilə məclisin təzyiqi qalxdı, həzin piçiltilər əndəzəni aşan haray-qışqırğa çevrildi, hamının üzüne sevinc qondu...

Səs-küy səngiyen kimi havada yelenib zali salamlayan əllərini arxasında cütledi, utanan adamlarsayaq gülümsü-nüb ənənəni azca irəli uzadaraq, yüngülce mikrofona tərəf eyildi – bu onun belə məclislərdə ənənəvi terzi idi – gözlerini masalarдан ayıramadan ehtiyatlı səsle dedi ki, xanımlardan kimi rəqsə dəvet etsem, əri meni öldürmez? Zala anı bir süküt çökdü. Hamı beynini işe salıb onun ne istədiyini anlamağa çalışırdı. İlk anlayan xanımlar oldu deyəsən. Həmdə sanki hamısı təxminen eyni vaxtda anladı. Qəfildən əvvəl bir, adınca iki kişi oturduğu yerdəcə iniləyib əyilərək topığunu tutdu. Sonra bütün masalardakı kılışlər diksindilər, ilan vurmuş kimi kürsüdə qıvrıldılars, kimi inildədi, kimi əyilib topığunu tutdu, ağırdan dizini yerə qoyan da oldu. Hamısı da üz-gözünü turşub da xanımına, ya da ona baxa-baxa əlini qaldırırdı. İki əli həvada olan da gözə dəyirdi. "Mən öldürmərəm" deyən kim, astaca lənətəlyib ucadan etiraz etmədiyi bilidirən kim, "yaramaz, yene gələn kimi bir oyun çıxardı" pçıldıyib gileyən kim. Amma gec idi, topuqlar əldən getmişdi deyəsən. Onun nə istədiyi

ni anlayan kimi hər xanım təxminən "nə durmusan, dillənsən!" deyib, dikdaban ayaqqabısının şiş burnu ilə masanın altında ərinin topığuna vurmuşdu...

Zədə yenidən hay-küy yaranmışdı. Kişiin bir üzü inildəyir, biri gülür, qadınlam iki üzü da gülürdü. Kimsə ya-xınlaşacağıni bilmirdi. Döyükdür ki, dostlarından biri "yə səni yaramaz!" deyib təhsik qalxdı, əlinindən tutub xanımını da qaldırdı, aksaya-axsaya bir-iki addım irəli yerdə, qadını ona tərəf örtürdü. Dağının altında daha nələrsə dedi, uzaq-

du arada. Öz yiğinçaları idi. Yad adam yox idi. Hamısı ailəvi dostlar. Məclisde olduğu bir saat ərzində bütün xanımlar rəqs elədi. Həm də tanqoya. Çok yox, hərəsi ile bir az...

Sonra şampan dolu bakal götürüb bir-bir bütün masalarla yaxınlaşdı, hamı ilə yüngülce içdi, ayaqüstü bir-iki kelme danışdırılar, yənə səhnəye qayıtdı. Əlləri ni havada yelldi, arxasında cütledi, mikrofona əyilib hamını sevdiyini dedi, təşəkkür elədi, vidalaşıb getdi. Geliş məclisin əhvalini necə qaldırmışdısa, tez

tango sevdasına və gözəl rəqsinə...

Eve geldi. Xanımına qulluq edən tibb bacısı həyəcanlı idi, sakitcə qalxıb yan otağa keçdi. O, əynini dəyişmədən xanımın yanına uzandı. Çok halsiz idi qadın. Ərinin gəldiğini duyanda üzünə xərif təbəssüm qondu. Ehmallica xanımını yanüstə çevirdi. Üzbeüz qaldılar yataqda. Tanqo oynamaya hazırlaşmışlar kimi bir əlini belinə doladı, sol əlini ovcunun içine aldı. Qadın sağ əlini güclə qaldırb onun ciyinə qoydu. Gözlərini yumub tanqonu züzmüze etdilər. Bu, onların birgə həyatında sonuncu tanqo oldu...

Şəheri gün nahara yaxın xanımını dəfn etdi. Yas mərasimi yüksəm oldu. Ancaq yaxınlarla və evdə. Başsağlığına gələn kişilərin bəziləri yüngülce axsayırdı o gün. Mərasim bitdi, hamını yola sabıb deniz kənarına getdi. Hava qaralmışdı. Bir az gəzinəndən sonra məhəccəre dirsəklənib dənizə baxdı-baxdı... Həradasa uzaqlarda tanqo çalışdığını duybətərafə boylandı. Birdən anladı ki, başının içində səslenir tanqo. Ayağının ağırdığıni hiss etdi. Əyilib şalvarın balaşını qaldırdı, corabın boğazını aşağı çəkdi. Topuğu şiblə qızarmışdı. Özünü dikdəb xanımını rəqsə dəvet etdi...

Bulvarda gezinənlər ayaq saxlayıb maraqla təkbaşına tanqo rəqs edən otuz beş-qırıq yaşılanında, şiq geyimli, qara uzun təlli sıfətinə dağlımlı, üzü xərif tükü, ağbeniz oğluna baxırdılar. Oğlan sağ qolunu özündən başqa heç kimin görmədiyi zərif qadının bilinə dolayıb sol əlinin ovcunu ciyini bərabərində açıq tutaraq yenidən astaca tırlanırdı. Gözərini yummuşdu. Üzündə təbəssüm vardı...

Sonuncu tango

dan barmaq silkələyib güldü, qayıdib yərində oturdu. Deyəsən topağundan iki zərba almışdı. Güclə qayıtdı yenirə. Xanım güle-güle səhnəyə doğru yenirə, ona çatıb bir əlini ovucuna dürdü, o birini ciyinə qoydu, irəli əyilib üzündən öpəndə qulağına – "müsiki bitincəyədək rəqs edəcəyik, yoxsa sənin da topığunu qıratam" – piçildər və artıq səskənməkdə olan tanqoya uyğun oynamaya başladılar...

Başqa xanımlarla da tanqoya rəqs elədi o axşam. Ərine baxıb acıq verilmiş kimi onun üzündən öpən, bir əli ilə yaxalığını sığallayaraq nələrsə deyən, başını ciyinə qoyub gözlərini yuman xanım da oldu rəqs edərək. Hamisinin da əri məsa etrafından baxıb gülür, arada barmaqla onu bir-birinə nişan verib nələrsə deyir, yənə gülürdülər. Çoxunun bir əli hələ də hərdən topığuna dəyib qayıdır. Hallarına baxıb onu da gülmek tutur-

gedisi o qədər mütəəssir etdi hamını bir anlıq. Amma o çox qala bilməzdı. Və bunu hamı bilirdi deye heç kim tekid etmedi...

Xanımı xəsta idi, iki gün əvvəl öz istəyi ilə xəstəxanadan evə köçürülmüşdü. Yataqdan heç qalxa bilmirdi artıq. Onu zorla göndəmişdi məclisə. Mədəs deyəndə ki, ənənəvi yiğinçaq idi bu. Hər il mart ayının ilk istirahət günü eyni saatda, eyni restoranda təxminen otuz nəfərə yaxın telebə yoldaşı ailəvi yiğisirdi. Ənənəye sadıq idilər. Başqa ölkələrdən gelib özünü çatdırınlar da olurdu. Bu de-fə de hamı gəlməndi. Birçə onun xanımı yox idi məclisə. Xanımı xəstə olduğunu o da getmək istəməmişdi yiğinçaq. Amma qadın təkid etmişdi, getsin, şənlənsin, ən azı məclisədəki bütün xanımlarla rəqs etmədən geri qayıtmışın. Həm də ikisinin sevimli tanqosuna. Restoranın müsicişləri də bələd idi onların